

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України
про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального
процесуального кодексів України щодо удосконалення виконання
покарання у виді штрафу та розширення громадських робіт»

1. Мета

Метою прийняття проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо удосконалення виконання покарання у виді штрафу та розширення громадських робіт» (далі – проєкт Закону) є вдосконалення національного законодавства у частині виконання адміністративних стягнень у вигляді громадських робіт, а також покарань у виді штрафу та громадських робіт.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

На виконання доручення Прем'єр-міністра України Сергія Корецького від 19 липня 2026 року № 26051/1/1-26 до звернення Голови Верховної Ради України від 17 липня 2026 року № 06/05-2026/171652 щодо урядових законопроектів, які не були розглянуті в першому читанні та вважаються відкликаними у зв'язку з припиненням повноважень попереднього складу Кабінету Міністрів України, Міністерство юстиції України опрацювало на предмет актуальності проєкт Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо удосконалення виконання покарання у виді штрафу та розширення громадських робіт» (реєстр. № 14154 від 24 жовтня 2025 року).

Проєкт Закону слід розглядати у взаємозв'язку з вже прийнятим Законом України від 20 листопада 2024 року № 4081-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення виконання покарання у виді штрафу та розширення громадських робіт» (далі – Закон № 4081).

Так, аналіз застосування такого адміністративного стягнення (та покарання), як громадські роботи свідчить про необхідність вдосконалення положень законодавства, якими регулюються такі види стягнення (покарання).

Громадські роботи полягають у виконанні правопорушниками (засудженими) у вільний від роботи чи навчання час безоплатних суспільно корисних робіт (частина перша статті 30-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) та частина перша статті 56 Кримінального кодексу України (далі – КК)).

Згідно з частиною другою статті 30-1 КУпАП та частиною другою статті 56 КК громадські роботи відбуваються не більш як чотири години на день.

При цьому 8 годин – це загальновстановлена тривалість робочого часу, протягом якого можливо повноцінно та якісно виконати певний обсяг роботи.

Збільшення верхньої межі односторонньої норми адміністративного стягнення (покарання) у виді громадських робіт до восьми годин надасть можливість

СЕД АСКОД
Міністерство юстиції України
№ 123109/7.4.2/4-26 від 17.08.2026
Підписувач Маслов Денис Вячеславович
Сертифікат 514B5C86A1E5DA11040000003D0AB001F07AF305
Дійсний з 17.07.2026 20:07:14 по 17.07.2028 20:07:14

правопорушникам (засудженим) швидше відбутися це адміністративне стягнення (покарання).

У чинній редакції статті 52 КК громадські роботи можуть бути призначені лише як основне покарання.

При цьому призначення громадських робіт як основного, так і додаткового покарання дозволить збільшити виховний вплив на засуджених через суспільно корисну роботу, яка довела свою дієвість у процесі виправлення та ресоціалізації засуджених, а також збільшить кількість осіб, яких можна залучати до відбудови країни.

Крім того, потребує вирішення питання щодо відбування покарання у виді виправних робіт особами, які після постановлення вироку стали військовослужбовцями (за мобілізацією).

Так, відповідно до частини другої статті 57 КК виправні роботи не застосовуються до військовослужбовців.

Також потребує врегулювання питання надання можливості заміни виправних робіт на штраф у разі призову на військову службу особи після постановлення вироку суду про призначення покарання у виді виправних робіт.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом Закону вносяться зміни до статей 30-1, 321-2 КУпАП, статті 56 КК в частині збільшення виконання громадських робіт до восьми годин, що надасть можливість правопорушникам (засудженим) швидше відбутися це адміністративне стягнення (покарання), а також привабить роботодавців. При цьому пропонується встановлювати графік щоденного виходу на роботу порушника власником підприємства, установи, організації спільно із порушником з урахуванням часу роботи (навчання) порушника на основній роботі.

Проєктом Закону вносяться зміни до статті 321-3 КУпАП в частині надання можливості відбувати громадські роботи в межах всього міста або області, за умови забезпечення транспортування порушників на об'єкт та у зворотному напрямку, що збільшить заінтересованість органів місцевої влади, підприємств, установ, організацій та певною мірою зможе забезпечити потребу в безоплатній роботі для ліквідації наслідків ведення воєнних дій.

Також проєктом Закону вносяться зміни до КК в частині призначення громадських робіт як основного, так і додаткового покарання, що дозволить збільшити виховний вплив на засуджених через суспільно корисну роботу.

Пропонується врегулювати питання заміни виправних робіт на штраф у разі призову на військову службу особи після постановлення вироку суду про призначення покарання у виді виправних робіт шляхом внесення відповідної зміни до частини третьої статті 57 КК.

Крім того, проєктом Закону вносяться зміни до статті 535 КПК, що з урахуванням положень Закону № 4081 надасть можливість застосувати нові підходи до виконання покарання у виді штрафу.

4. Правові аспекти

Нормативно-правовими актами у цій сфері правового регулювання є Конституція України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Кримінальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кримінально-виконавчий кодекс України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту Закону не потребуватиме додаткових фінансових витрат з Державного бюджету України.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект Закону не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

Щодо проєкту Закону були проведені електронні консультації з громадськістю відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2010 року № 996.

З цією метою проєкт Закону 05 вересня 2025 року був оприлюднений на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України (<https://minjust.gov.ua/m/05092025-povidomlennya-pro-provedennya-elektronnih-konsultatsiy-z-gromadskisty-schodo-proektu-zakonu-ukraini-pro-vnesennya-zmin-do-kodeksu-ukraini-pro-administrativni-pravoporushennya-kriminalnogo-ta-kriminalnogo-protsesualnogo-kodeksiv-ukraini-schodo-udo>).

Під час електронних консультацій, що тривали з 05 по 19 вересня 2025 року, пропозицій та зауважень до проєкту Закону не надійшло.

Проект Закону погоджено без зауважень Верховним Судом, Офісом Генерального прокурора, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Державною судовою адміністрацією України, Всеукраїнською асоціацією органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України», Всеукраїнською асоціацією органів місцевого самоврядування «Асоціація об'єднаних територіальних громад».

Проект Закону не містить норм регуляторного характеру, а його прийняття не потребує реалізації процедур, передбачених Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

7. Оцінка відповідності

Проект Закону не належить до пріоритетних сфер зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, у тому числі міжнародно-правових, та права Європейського Союзу (acquis ЄС).

Проект Закону відповідає Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини.

У проєкті Закону відсутні положення, що впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

У проєкті Закону відсутні положення, що містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

У проєкті Закону відсутні положення, що створюють підстави для дискримінації.

8. Прогноз результатів

Реалізація Закону не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Реалізація Закону матиме вплив на права та інтереси територіальних громад.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Територіальні громади	Позитивний	Залучення порушників до громадських робіт в межах всього міста або області зможе забезпечити потребу громад в безоплатній роботі, зокрема, для ліквідації наслідків ведення воєнних дій

Міністр юстиції України

Денис МАСЛОВ